

ПОДРУЖЖЯ РУДЗІНСЬКИХ – ПЕРШІ ВИКЛАДАЧІ-ПРИРОДНИЧНИКИ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМУНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Галаган О.К., Тригуба О.В., Свіржевська К.В.

bukowska.ok@gmail.com, boratun1@ukr.net

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка

The article reveals the life and professional path of Vasyl Andriiovych and Nadiia Yosypivna Rudzinskyi, the first natural science teachers of Kremenets Pedagogical College named after T. H. Shevchenko. Based on archival materials, autobiographies, and recollections of colleagues and students, their contribution to the development of natural science education, research and environmental activities, the formation of students' ecological thinking, and the preservation of pedagogical traditions is highlighted.

Key words: Kremenets College, chemistry, ecology, natural science education.

У 1991 році в місті Кременці почав діяти Кременецький педагогічний коледж ім. Тараса Шевченка (реорганізований з Кременецького педагогічного училища). Набір на природничу освіту у коледжі розпочався у 1996 році, згідно створення екзаменаційної комісії, яка складалася з викладачів Тернопільського педагогічного інституту [1]. Також у цьому році була створена кафедра природничих дисциплін. Одними з перших викладачів-природничників було подружжя Рудзінських, які працювали ще з дня заснування Кременецького педагогічного училища (1969 рік).

Життєписи подані згідно автобіографій педагогів, їх особових справ та спогадів учнів.

Рудзінський Василь Андрійович народився 1 січня 1940 року у селі Жолобки Шумського району Тернопільської області в селянській родині. За національністю українець.

У 1947 році Василь Андрійович поступив у перший клас Жолобківської школи, де здобув середню освіту закінчивши її у 1957 році. Після закінчення школи один рік працював на новобудовах Донбасу, а впродовж 1958-59 навчального року працював на посаді лаборанта у своїй улюбленій школі села Жолобки. У 1959 році поступив у Кременецький педінститут, де здобув вищу освіту. Працював у Теребовлянському, Гусятинському та Кременецькому районах на посадах вчителя біології та хімії.

З 1967 по 1969 рік працював на посаді старшого викладача при кафедрі педагогіки тоді ще Кременецького педагогічного інституту, який у 1969 був перенесений у місто Тернопіль. У 1969 році Василь Андрійович був прийнятий на посаду лаборанта хіміко-біологічного кабінету.

1 вересня 1970 року Василь Андрійович переведений на посаду викладача хімії педагогічного училища. Досвідчений викладач, глибоко володіє теоретичним матеріалом. Уроки викладача цікаві, змістовні, методично грамотні, на яких спостерігається логіка і послідовність з першого етапу по заключний. Велику увагу Василь Андрійович приділяє проведенню практичних занять. Постійно завідуючий кабінетом хімії, неодноразово брав участь у його реконструкції. Користується заслуженим авторитетом серед колег та студентів. Незмінний груповий керівник. Нагороджений грамотою Міністерства України, Відмінник народної освіти.

Рис. 1. Подружжя Рудзінських на подвір'ї біля головного корпусу

У 1989 році проходив підвищення кваліфікації у Дніпропетровському хіміко-технологічному інституті. У 1993 році Василь Андрійович здобув категорію спеціаліст вищої категорії. У 2000 році викладав загальну та органічну хімію, анотації яких подано нижче.

Анотація курсу «Загальна хімія». Хімія – наука про перетворення речовин, зміну їх складу, структури й енергії. Предмет вивчення – хімічні елементи, сполуки та закономірності їхніх перетворень. Курс є проміжним між фізикою і біологією, формує основу природничо-наукових знань.

Знати: символи і назви хімічних елементів; основні поняття, закони й теорії хімії (закон збереження маси, Авогадро, періодичний закон Менделєєва та ін.); будову атома, типи хімічного зв'язку, властивості неорганічних речовин, основи термохімії та електролітичних процесів.

Вміти: пояснювати зв'язок між складом, будовою, властивостями й застосуванням речовин; складати електронні та структурні формули, рівняння реакцій; класифікувати неорганічні сполуки; виконувати розрахунки за формулами, готувати розчини, дотримуватись правил безпеки під час роботи з хімічними речовинами.

Анотація курсу «Органічна хімія». Органічна хімія – наука про сполуки карбону, їх будову, властивості, методи добування та застосування. Вона вивчає закономірності, яким підпорядковуються органічні речовини.

Знати: закон Бутлерова, поняття ізомерії, гомології, функціональної групи, полімерів; склад, будову, властивості та поширення органічних сполук; якісні реакції на основні класи речовин (алкени, спирти, альдегіди, кислоти, вуглеводи); сучасні назви речовин; правила безпечної роботи із сполуками.

Вміти: встановлювати залежність між складом, будовою, властивостями і застосуванням речовин; складати структурні формули й рівняння реакцій; розпізнавати органічні сполуки за ознаками; виконувати хімічні розрахунки та моделювати молекули органічних речовин; виконувати розрахунки за хімічними формулами і рівняннями всіх типів, що вивчалися з участю органічних речовин; поводитися з хімічним посудом, реактивами, нагрівними приладами, дотримуватися

Рис. 2. Кафедра природничих дисциплін коледжу

правил техніки безпеки.

З 1 липня 2003

року Василь Андрійович працює завідувачем навчально-дослідного стаціонару Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка. І був звільнений 1 квітня 2008 року у зв'язку з виходом на пенсію.

На пенсії подружжя Рудзінських жило поблизу Церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Кременці (пам'ятка архітектури місцевого значення, парафія ПЦУ), де

Василь Андрійович співав у хорі, допомагав у господарських справах храму. Помер Рудзінський Василь Андрійович 23 лютого 2023 року.

Рудзінська Надія Йосипівна народилася 7 жовтня 1941 року у селі Юськівці Лановецького району Тернопільської області. За національністю українка. Її батько – Пасека Йосип Миколайович загинув на фронті в березні 1944 року, а мати – Пасека Ольга Степанівна залишилась одна виховувати двох доньок і займалася сільським господарством. Під час колективізації сільського господарства мати поступила в колгосп, де працювала до 1965 року.

Навчалася в училищі зв'язку міста Львова на факультеті поштовий зв'язок з 1960 по 1961 рік, здобула спеціальність оператор поштового телеграфно-телефонного зв'язку. Її сестра – Секрет Неоніла Йосипівна, теж там навчалася, потім працювала телеграфісткою.

По закінченню Надія Йосипівна працювала телеграфісткою у м. Кременці та с. Великі Бережці, де й познайомилася з майбутнім чоловіком. Одружилися і у 1966 році у них народився син Віктор.

Коли сину було 5 років, у 1971 році, вона пішла працювати на посаду лаборанта кабінету хімії і біології Кременецького педучилища. Далі навчалася у Тернопільському педагогічному інституті на природничому факультеті з 1973 по 1978 рр. та отримала спеціальність вчитель біології.

З вересня 1977 року викладала анатомію і фізіологію людини, вивчає рослинні ресурси Кременеччини, збирає та систематизує гербарій в кабінеті біології. З 1982 року переведена на посаду викладача практикуму з природознавства. У 1989 році нагороджена значком «Відмінник народної освіти». Проводить активну роботу з охорони природи.

У 2000 році викладала екологію, лікарські рослини, природні заповідні території і отримала звання «старший викладач» у Кременецькому педагогічному коледжі. Анотації дисциплін, які викладала Рудзінська Н. Й. подані згідно акредитаційної справи [2].

Анотація курсу «Лікарські рослини». Курс охоплює теоретичні та практичні питання використання лікарських рослин. Історія фітотерапії, лікарські рослини офіційної й народної медицини, правила збирання, сушіння та зберігання рослинної сировини. Матеріал подається за фармакотерапевтичними групами з урахуванням ботанічних особливостей, хімічного складу, лікарських препаратів і дозування. Курс формує бережливе ставлення до рослинного світу та сприяє їх раціональному використанню.

Знати: лікарські рослини, їх поширення, діючі речовини та застосування.

Вміти: розпізнавати лікарські рослини, виготовляти гербарії, заготовляти, сушити й зберігати рослинну сировину.

Анотація курсу «Природні заповідні території». Курс формує знання й уміння щодо охорони природних об'єктів відповідно до законодавства України. Розглядаються питання створення, класифікації, функціонування та значення природно-заповідного фонду, організації природоохоронної діяльності й еколого-освітньої роботи. Особлива увага приділяється заповідним територіям рідного краю – національним паркам, заказникам, пам'яткам природи.

Знати: структуру природно-заповідного фонду, види заповідних територій, основні закони охорони природи та заходи з охорони ресурсів.

Вміти: визначати типи заповідних об'єктів, користуватися природоохоронними документами, складати їх характеристики, організовувати спостереження й виховувати бережливе ставлення до природи.

Анотація курсу «Еколого-географічні аспекти природокористування». Курс формує систему знань про взаємозв'язки між природними компонентами, господарською діяльністю людини та станом довкілля. Розглядаються сучасні екологічні проблеми, принципи раціонального використання природних ресурсів і засади сталого розвитку. Особливу увагу приділено вивченню природно-ресурсного потенціалу, екологічних наслідків антропогенного впливу та нормативно-правовому регулюванню природокористування в Україні.

Знати: закономірності взаємодії суспільства і природи, види природних ресурсів та їх розміщення, принципи раціонального природокористування.

Вміти: оцінювати екологічний стан територій, визначати антропогенне навантаження, наносити об'єкти на карту, розробляти рекомендації для сталого природокористування й екологічного виховання.

Науково-дослідна робота та міжнародне співробітництво.

Подружжя Рудзінських активно брали участь у всеукраїнських наукових конференціях. Зокрема, у таких:

– Рудзінський В. А., Рудзінська Н. Й. «Екологічне виховання у педагогічному коледжі» (з досвіду роботи) 27 травня 1998 року конференція на тему «Інноваційні підходи в професійній підготовці молоді»;

– Рудзінська Н. Й. «Відновлення історичного минулого ботанічного саду – аптекарського городу при Кременецькому педколеджі» 16-18 червня 2000 року в Тернополі та Кременці відбулась конференція на тему «Інтродукція рослин на Волино-Поділлі»;

– Рудзінський В. А., Рудзінська Н. Й. «Екологічними стежками» 24 травня 1999 року Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогічна наука в сучасній школі»;

– Рудзінський В. А., Рудзінська Н. Й. «Екологічне виховання студентів як основи забезпечення екологічного майбутнього» 26 травня 2000 року науково-практична конференція «Актуальні проблеми підготовки фахівців еколого-спортивного напрямку» та інших.

Вони були зразковим подружжям, завжди разом під ручку, допомагали один одному і друзям. Надія Йосипівна з пошаною зверталася до свого чоловіка лише «Василь Андрійович». Син Віктор із родиною давно проживає у Франції. У нього є двоє синів, один з яких нещодавно закінчив Сорбонський університет.

Список використаних джерел:

1. Загальні накази за період з 06 січня по 31 грудня 1996 року (№1–№244) Кременецького обласного комунального педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка. Кременець, 1996. [Рукопис. Архів коледжу].

2. Матеріали акредитаційної експертизи Кременецького обласного комунального педагогічного коледжу ім. Т. Г. Шевченка щодо акредитації за II рівнем напрямку 0101 «Педагогічна освіта» спеціальності 6.010100 «Педагогіка та методика середньої освіти. Біологія». Кременець, 2000. 250 с.

СУЧАСНІ ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІСТА КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

Лісовський А.С., Матвійчук Б.В., Мендерецький В.В., Габрук О.В.
*lisandrgeo@ukr.net borismatv@gmail.com, menderetskyi.vadim@kpnpu.edu.ua,
geo1b22.habruk@kpnpu.edu.ua*

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

The modern features of the development of the city of Kamianets-Podilskyi are analyzed. Modern trends in the functioning of the city's production sector, in particular its energy sustainability, are identified. Certain aspects of the demographic situation are highlighted. The problems and prospects for the development of the studied settlement are outlined.

Key words: city, relocation, cogeneration, population.